

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	35
WSTĘP	41

Część I

Podstawy prawne gospodarki finansowej i działalności gospodarczej j.s.t.	43
---	----

Rozdział 1

Regulacje prawne i zasady gospodarki finansowej j.s.t. (<i>Cezary Kosikowski</i>)	45
---	----

1. Jakie są źródła regulacji prawnych gospodarki finansowej j.s.t.?	45
2. Co uważa się za zasady gospodarki finansowej j.s.t. i jakie mają one znaczenie?	46
3. Jak Konstytucja RP reguluje zasady gospodarki finansowej j.s.t.?	47
4. Jakie ustawy zawierają regulacje gospodarki finansowej j.s.t.?	50
5. Czy i jakimi aktami wykonawczymi może być regulowana gospodarka finansowa j.s.t.?	50
6. Czy i w jakim zakresie prawo lokalne może regulować gospodarkę finansową j.s.t.?	51
7. Czy i w jakim zakresie gospodarka finansowa j.s.t. jest regulowana przez międzynarodowe prawo finansowe?	52
8. Czy prawo UE reguluje gospodarkę finansową j.s.t.?	53
9. Jak być na bieżąco ze znajomością prawa finansów j.s.t.?	54
10. Czy i dlaczego należy sięgać do orzecznictwa RIO, wojewody, SKO, sądów administracyjnych i GKO w sprawach dotyczących naruszenia dyscypliny finansów publicznych, a także NSA, SN i TK?	55

Rozdział 2

Zarządzanie gospodarką finansową j.s.t. i związana z tym organizacja urzędów j.s.t. (<i>Małgorzata Ofiarska</i>)	56
--	----

11. Na czym polega i czego dotyczy zarządzanie gospodarką finansową j.s.t. oraz jakie są jego sfery?	56
12. Jaki jest zakres czynności podejmowanych w urzędzie j.s.t. w sprawach dotyczących jej gospodarki finansowej?	57
13. Jakiej komórce organizacyjnej urzędu j.s.t. (urzędu gminy, starostwa powiatowego, urzędu marszałkowskiego) należy powierzyć wykonywanie zadań z zakresu gospodarki finansowej tej jednostki?	59
14. Czy możliwe jest zorganizowanie w urzędzie j.s.t. tylko jednoosobowego lub wieloosobowego stanowiska pracy w celu wykonywania zadań z zakresu gospodarki finansowej tej jednostki?	65
15. Jakie kwalifikacje powinni posiadać pracownicy i kierownik komórki organizacyjnej urzędu j.s.t. wykonującej zadania z zakresu gospodarki finansowej tej jednostki?	66

16. Jaki jest zakres zadań skarbnika j.s.t. w odniesieniu do prowadzenia gospodarki finansowej tej jednostki?	70
17. Jakie kwalifikacje powinien posiadać skarbnik j.s.t.?	73
18. Według jakich zasad i kryteriów powinien zostać zorganizowany aparat pomocniczy skarbnika j.s.t.?	75
19. Kto powinien przygotowywać projekty uchwał oraz projekty decyzji i postanowień wydawanych w sprawach dotyczących gospodarki finansowej j.s.t.?	78
20. Jakie obowiązki wójta (burmistrza, prezydenta miasta), przewodniczącego zarządu j.s.t. wynikają ze standardów kontroli zarządczej stosowanych w sektorze finansów publicznych?	80
21. Kiedy powstaje obowiązek prowadzenia audytu wewnętrznego w j.s.t.?	83
22. Jaki jest status komórki audytu wewnętrznego w urzędzie j.s.t.?	84
23. Jakie są zadania kierownika komórki audytu wewnętrznego oraz jego pozycja wobec kierownika urzędu j.s.t.?	85
24. Jakie kwalifikacje formalne powinien posiadać audytor wewnętrzny?	87
25. Czy kierownik urzędu j.s.t. musi wykonać zalecenia audytora wewnętrznego?	91
Rozdział 3	
Działalność gospodarcza j.s.t. i jej finansowanie	93
1. Możliwość i formy organizacyjno-prawne wykonywania zadań j.s.t. w trybie własnej działalności gospodarczej (Cezary Kosikowski)	
26. Czy jest prawnie dopuszczalne prowadzenie przez j.s.t. własnej działalności gospodarczej?	93
27. W jakich formach organizacyjno-prawnych j.s.t. mogą prowadzić własną działalność gospodarczą?	94
28. Czy j.s.t. mogą lub powinny powierzać wykonywanie zadań własnych innym podmiotom gospodarczym niż jednostki im podporządkowane?	95
29. W jakim zakresie możliwe jest prowadzenie własnej działalności gospodarczej przez gminę?	97
30. Czy jest dopuszczalna własna działalność gospodarcza powiatu?	98
31. Czy województwo samorządowe może prowadzić własną działalność gospodarczą?	99
32. Czy są dopuszczalne działalność gospodarcza związku komunalnego oraz działalność w ramach porozumień komunalnych?	99
33. Jaką formę organizacyjno-prawną działalności można zastosować do wykonywania zadań w zakresie publicznego transportu zbiorowego organizowanego przez j.s.t.?	100
34. Jaka forma organizacyjno-prawna najlepiej nadaje się do wykonywania zadań j.s.t. w zakresie ochrony zdrowia?	105
35. Jaka forma organizacyjno-prawna jest optymalna do wykonywania zadań w zakresie dotyczącym zbiorowego zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków oraz odbioru odpadów komunalnych?	110
2. Finansowanie działalności gospodarczej prowadzonej przez samorządowe zakłady budżetowe (Cezary Kosikowski)	
36. Czym jest samorządowy zakład budżetowy?	112
37. W jakiej formie j.s.t. finansuje tworzenie samorządowego zakładu budżetowego?	113
38. W jakich formach j.s.t. może finansować działalność samorządowego zakładu budżetowego?	114

39. Czy samorządowy zakład budżetowy podlega obowiązkom w zakresie podatków i opłat publicznych?	116
40. W jaki sposób j.s.t. ma postępować z nadwyżkami lub niedoborami środków finansowych samorządowych zakładów budżetowych?	117
41. Czy samorządowy zakład budżetowy podlega ustawie – Prawo upadłościowe i naprawcze oraz kto odpowiada za wymagające spłaty zobowiązania samorządowego zakładu budżetowego?	118
42. Czy samorządowy zakład budżetowy może być przekształcony w inną jednostkę organizacyjną lub zlikwidowany oraz w jaki sposób postępuje się z mieniem i środkami finansowymi przekształconego lub zlikwidowanego samorządowego zakładu budżetowego?	118
43. Co przemawia za wyborem samorządowego zakładu budżetowego jako formy organizacyjno-prawnej prowadzenia własnej działalności gospodarczej przez j.s.t., a co przeciw niemu?	120
3. Finansowanie działalności gospodarczej j.s.t. prowadzonej w formie spółki prawa handlowego (Cezary Kosikowski)	121
44. W jakich sytuacjach j.s.t. może wykonywać swoje zadania w formie spółki prawa handlowego i jakiego rodzaju mogą to być zadania?	121
45. W jakiej formie j.s.t. finansuje utworzenie komunalnej spółki prawa handlowego w celu wykonywania zadań j.s.t.?	123
46. W jakich formach j.s.t. może finansować działalność komunalnej spółki prawa handlowego?	124
47. Czy j.s.t. uczestniczy w podziale zysku komunalnej spółki prawa handlowego?	124
48. Czy j.s.t. ma obowiązek finansowania strat (deficytu) komunalnej spółki prawa handlowego?	125
49. W jaki sposób j.s.t. postępuje z mieniem i środkami finansowymi zlikwidowanej (rozwiązanej) komunalnej spółki prawa handlowego?	125
50. Co przemawia za wyborem spółki prawa handlowego jako formy organizacyjno-prawnej prowadzenia własnej działalności gospodarczej przez j.s.t., a co przeciw niemu?	126
4. Wykonywanie zadań j.s.t. w trybie zamówień publicznych (Marek Szorc, Katarzyna Zaczęniuk)	128
51. Na czym polegają zamówienia publiczne i jakie mają pełnić funkcje?	128
52. Jakie są podstawowe tryby udzielania zamówień publicznych?	129
53. W jakim zakresie tryb zamówień publicznych stosuje się do zamówień udzielanych przez j.s.t.?	129
54. W jakich sytuacjach, udzielając zamówienia publicznego, nie stosuje się przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych dotyczących przesłanek wyboru trybu negocjacji z ogłoszeniem, dialogu konkurencyjnego oraz licytacji elektronicznej?	130
55. Kiedy, udzielając zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego, można odstąpić od żądania wadium?	131
56. Jakie informacje zamawiający zobowiązany jest zamieszczać na stronie internetowej, prowadząc przetarg nieograniczony?	131
57. Co to są usługi o charakterze priorytetowym i niepriorytetowym i jaki jest wpływ tego podziału na sposób udzielenia zamówienia publicznego?	133

58. Czy zamawiający w każdym przypadku może udzielić zamówienia publicznego w trybie przetargu ograniczonego?	135
59. W jakich okolicznościach zamawiający może udzielić zamówienia publicznego w trybie negocjacji bez ogłoszenia?	135
60. Jakie są obowiązki zamawiającego związane z wszczęciem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie negocjacji bez ogłoszenia?	137
61. Kiedy i w jakich sytuacjach zamawiający może udzielić zamówienia publicznego w trybie dialogu konkurencyjnego?	138
62. Kiedy zamawiający może udzielić zamówienia publicznego w trybie zamówienia z wolnej ręki?	139
63. Jak należy rozumieć zwrot „w przypadku pilnej potrzeby udzielenia zamówienia publicznego w trybie zamówienia z wolnej ręki”?	142
64. W jakich przypadkach zamawiający może udzielić zamówienia publicznego w trybie zapytania o cenę?	143
65. Kiedy zamawiający może udzielić zamówienia publicznego w trybie licytacji elektronicznej?	143
66. Czy przepisy ustawy – Prawo zamówień publicznych mają zastosowanie przy zatrudnianiu osób świadczących pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej?	144
67. W jaki sposób, zgodnie z ustawowymi wytycznymi, powinien być określony przedmiot zamówienia publicznego?	144
68. Jak na etapie badania ofert można sprawdzić, czy oferowany przedmiot spełnia wymogi zamawiającego?	146
69. W jaki sposób należy szacować wartość zamówienia, aby nie narazić się na zarzut dzielenia zamówienia?	147
70. Jak określić warunki udziału w postępowaniu, aby nie naruszały zasad uczciwej konkurencji?	150
71. Jak ustalić, czy złożona oferta zawiera rażąco niską cenę (i jakie skutki wywołuje takie ustalenie)?	152
72. Kiedy można lub należy unieważnić postępowanie w sprawie udzielenia zamówienia publicznego?	154
73. Czy udzielając zamówienia publicznego na usługi szkoleniowe, jako kryterium wyboru najkorzystniejszej oferty, obok kryterium ceny, można wskazać również kryterium ustalone na podstawie właściwości wykonawcy?	156
74. Co to jest zamówienie dodatkowe, kiedy i na jakich warunkach oraz w jakim trybie może być udzielane?	157
75. Kiedy prawa wyłączne uzasadniają udzielenie zamówienia z wolnej ręki?	158
76. W jakich okolicznościach i pod jakimi warunkami można udzielić zamówień uzupełniających?	159
77. W jakich przypadkach można dokonać zmiany umowy o zamówienie publiczne?	160
78. Czy prawidłowo opracowany wykaz zrealizowanych lub realizowanych zamówień zawsze musi być potwierdzony dołączonymi referencjami?	162
79. Czy w wykazie osób, które będą uczestniczyć w wykonywaniu zamówienia, zawsze trzeba żądać wskazania podstawy dysponowania zasobami?	163
80. W jakiej formie możliwe jest udostępnienie wiedzy i doświadczenia w postaci podwykonawstwa?	164

81. Jakie osoby wymienia się w protokole postępowania jako biorące udział w przygotowaniu i prowadzeniu postępowania oraz kiedy osoby te winny złożyć oświadczenie o niepodleganiu wykluczeniu?	166
82. Jaka odpowiedzialność ciąży na osobie ujawniającej tajemnicę przedsiębiorstwa zastrzeżoną w złożonej ofercie?	168
83. Jaka odpowiedzialność ciąży na osobie odmawiającej dostępu do informacji publicznej związanej z zamówieniem publicznym?	169
84. Czy sankcje wynikające z ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji mogą mieć zastosowanie – a jeśli tak, to w jakim przypadku – w stosunku do osób realizujących zamówienia publiczne?	170
85. Czy i w jakiej sytuacji pracownik j.s.t. prowadzący postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego może podlegać sankcji z tytułu odpowiedzialności za przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu?	170
86. Co to są korekty finansowe za naruszenia prawa zamówień publicznych związane z realizacją projektów współfinansowanych ze środków funduszy UE?	172
87. Jakie są wysokość i metodologia naliczania korekt finansowych za naruszenia przepisów ustawy – Prawo zamówień publicznych związane z realizacją projektów współfinansowanych ze środków funduszy UE?	172
88. Jakie środki odwoławcze przysługują beneficjentowi (j.s.t.), wobec którego zastosowano korekty finansowe za naruszenia ustawy – Prawo zamówień publicznych związane z realizacją projektów współfinansowanych ze środków funduszy UE?	173
5. Wykonywanie zadań j.s.t. w trybie partnerstwa publiczno-prywatnego (Maciej Perkowski)	175
89. Czym jest PPP oraz jakie są uwarunkowania prawno-ekonomiczne rozwoju partnerstwa międzysektorowego w Polsce?	175
90. Jakich korzyści mogą oczekiwać od PPP strony tej umowy?	178
91. Jakie zadania j.s.t. najlepiej nadają się do realizacji w formule PPP?	180
92. Jak powstaje PPP oraz jakie są obowiązki j.s.t. i partnerów prywatnych?	183
93. Jakie problemy występują w praktyce tworzenia i funkcjonowania PPP?	188
6. Wykonywanie zadań j.s.t. na obszarze objętym specjalną strefą ekonomiczną	189
94. W jakim celu i w jaki sposób tworzy się SSE? (Maciej Etel, Alicja Żukowska)	189
95. Jakie korzyści dla j.s.t. przynosi powstanie i funkcjonowanie SSE na obszarze ich właściwości? (Alicja Żukowska)	192
96. Kto zarządza SSE oraz jakie są relacje zarządu SSE z organami j.s.t.? (Maciej Etel)	194
97. Na jakie korzyści mogą liczyć przedsiębiorcy wykonujący działalność gospodarczą na terenie SSE? (Maciej Etel)	196
98. Czym jest i kto wydaje zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie SSE uprawniające do korzystania z pomocy publicznej oraz jaki jest udział organów j.s.t. w wydawaniu takich zezwoleń? (Maciej Etel)	198
99. W jaki sposób się ustala i od czego uzależnia wysokość pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcy z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej na terenie SSE? (Alicja Żukowska)	201

Rozdział 4

Organizacja i finansowanie wspólnych przedsięwzięć związków

międzykomunalnych (Małgorzata Ofiarska)	204
100. Jakie są istota, cele i sposoby tworzenia związków międzykomunalnych?	204
101. Jakie są podstawowe formy prawne realizacji wspólnych przedsięwzięć przez związki międzykomunalne?	206
102. Jaki jest podział kompetencji między organy związku międzykomunalnego w zakresie podejmowania i realizacji wspólnych przedsięwzięć na rzecz uczestników związku?	208
103. Jakie są główne źródła finansowania wspólnych przedsięwzięć związków międzykomunalnych?	210
104. Jakie są zasady rozliczeń i udziału w kosztach wspólnych przedsięwzięć związku międzykomunalnego?	213
105. Jak zorganizowana jest gospodarka finansowa związku międzykomunalnego?	214
106. Czy finansowanie wspólnych przedsięwzięć związków międzykomunalnych podlega nadzorowi i kontroli regionalnych izb obrachunkowych?	219

Rozdział 5

Współpraca gospodarcza i finansowa j.s.t. z organami lokalnymi państw

sąsiednich (Małgorzata Ofiarska)	222
107. Na czym polega współpraca zagraniczna i jakie są sposoby jej nawiązywania przez j.s.t.?	222
108. Jakie są zasady organizacji i funkcjonowania europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej?	227
109. Jaki jest tryb przystępowania j.s.t. do europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej?	231
110. Jaki jest charakter prawny Europejskiej konwencji ramowej o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi oraz jakie są jej podstawowe regulacje dotyczące współpracy zagranicznej j.s.t.?	235
111. Na czym polega współpraca transgraniczna i jakie umowy mogą zawierać j.s.t. w celu jej prowadzenia?	237
112. Jakie są zasady i tryb przystępowania j.s.t. do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych?	239
113. Jakie są istota i standardowe elementy treści umów miast partnerskich?	243

Część II

Dochody oraz wydatki i rozchody j.s.t.	247
---	-----

Rozdział 6

Dochody własne j.s.t.	249
------------------------------------	-----

1. Uwagi ogólne (Leonard Etel)	249
---	-----

114. Co to są dochody własne j.s.t.?	249
115. Jakie są dochody własne gmin, powiatów i województw?	250
116. Jakie są możliwości wpływu samorządu terytorialnego na wielkość dochodów własnych?	252

2. Podatki lokalne (<i>Leonard Etel, Mariusz Popławski</i>)	253
117. Jakie podatki zasilają budżet gminy?	253
118. Dlaczego wpływów z podatków nie mają powiaty i województwa?	254
119. Dlaczego niektóre dochody podatkowe (podatek od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych, karta podatkowa) są realizowane przez państwowe organy podatkowe?	255
120. Jakie jest znaczenie fiskalne dochodów podatkowych j.s.t.?	256
121. Jakie są kompetencje organów j.s.t. w zakresie podatków i opłat zaliczanych do ich dochodów podatkowych?	257
122. Czego mogą dotyczyć uchwały podatkowe j.s.t.?	259
123. Jakim wymogom muszą odpowiadać uchwały podatkowe j.s.t.?	261
124. Jaka jest procedura podejmowania uchwał podatkowych j.s.t.?	265
125. W jakich terminach uchwały powinny być podejmowane?	270
126. Jak są ogłaszane uchwały podatkowe j.s.t.?	272
127. Jak należy oznaczać moment wejścia w życie uchwał podatkowych j.s.t.?	274
128. Kto i w jaki sposób sprawuje nadzór nad legalnością uchwał podatkowych j.s.t.?	275
129. Jak długo obowiązuje uchwała podatkowa?	278
3. Opłaty lokalne (<i>Grzegorz Liszewski</i>)	279
130. Jakie daniny publiczne zalicza się do opłat lokalnych i na jakich podstawach prawnych są one oparte?	279
131. Jakich opłat pobieranych przez j.s.t. nie zalicza się do opłat lokalnych i dlaczego?	281
132. Jakie są uprawnienia i obowiązki organów j.s.t. w zakresie opłat lokalnych przewidzianych w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych?	282
133. Jakie problemy i spory powstają w związku z nakładaniem i poborem opłat lokalnych przewidzianych w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych?	284
134. Jakie są uprawnienia i obowiązki organów j.s.t. w zakresie nakładania i pobierania opłat innych niż opłaty lokalne w rozumieniu ustawy o podatkach i opłatach lokalnych?	287
135. Za co i jak j.s.t. pobierają opłatę skarbową oraz jakie powstają w tym zakresie wątpliwości i spory?	291
136. Co to jest opłata adiacencka, na jakiej podstawie prawnej się ją pobiera i jakie w tym zakresie wyłaniają się problemy?	294
137. Co to jest opłata planistyczna, na jakiej podstawie prawnej się ją pobiera i jakie w tym zakresie wyłaniają się problemy?	299
138. Czy do opłat stanowiących dochody j.s.t. innych niż opłaty lokalne należy stosować przepisy ordynacji podatkowej?	301
139. Jakie opłaty pobierają j.s.t. w związku z ochroną środowiska i gospodarczym korzystaniem ze środowiska (podstawy prawne i problemy)?	303
140. Jakie opłaty pobierają j.s.t. w związku z parkowaniem, zajęciem pasa drogowego oraz innymi formami korzystania z dróg (podstawy prawne i problemy)?	306
141. Jakie opłaty pobierają j.s.t. w związku z utrzymywaniem czystości i porządku w gminach oraz w związku z gospodarką odpadami (podstawy prawne i problemy)?	309

4. Udziały i inne dochody j.s.t. (Marcin Tyniewicki)	310
142. Jakie są zasady ustalania udziałów j.s.t. w podatkach dochodowych oraz na jakich zasadach j.s.t. mogą dochodzić roszczeń z tego tytułu?	310
143. Które z dochodów uzyskiwanych przez samorządowe jednostki budżetowe nie muszą być odprowadzane do budżetów j.s.t. i na jakich warunkach?	312
144. Na jakich zasadach samorządowe zakłady budżetowe są zobowiązane do dokonywania wpłat na rzecz budżetów j.s.t. i kiedy będą z tego obowiązku zwolnione?	314
145. Z jakich tytułów pobiera się dochody z majątku j.s.t.?	315
146. Jakie są zasady ustalania wysokości należności z majątku j.s.t.?	316
147. Jakie problemy mogą się pojawić w związku z dochodami j.s.t. z tytułu spadku, zapisu i darowizny?	317
148. Jakie kary pieniężne pobierają j.s.t. w związku z ochroną środowiska?	318
149. Jakie kary pieniężne stanowią dochód budżetów j.s.t. w związku z zarządzaniem drogami publicznymi?	319
150. Na jakich zasadach j.s.t. mogą otrzymywać dotacje od innych j.s.t. oraz jak przedstawia się kwestia dochodzenia ewentualnych roszczeń z tego tytułu (podstawy prawne i problemy)?	320
151. Które dochody j.s.t. należy uznać za należności cywilnoprawne, a które za niepodatkowe należności budżetowe oraz jakie są skutki tego rozróżnienia?	321
152. Na jakich zasadach są udzielane ulgi w spłacie należności cywilnoprawnych stanowiących dochody j.s.t. (podstawy prawne i problemy)?	323
153. Jaka jest istota niepodatkowych należności budżetowych, w tym dotacji podlegających zwrotowi?	323
154. Na jakich zasadach można dokonać potrącenia z tytułu dochodów j.s.t. stanowiących niepodatkowe należności budżetowe (podstawy prawne i problemy)?	325
155. Na jakich zasadach są przyznawane ulgi w spłacie niepodatkowych należności budżetowych stanowiących dochody j.s.t. (podstawy prawne i problemy)?	326
5. Udzielanie pomocy publicznej jako forma rezygnacji z dochodów własnych (Leonard Etel, Rafał Dowgier)	327
156. Do kogo jest skierowana pomoc publiczna?	327
157. Kiedy wsparcie dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą stanowi pomoc publiczną?	328
158. Jakie są rodzaje pomocy publicznej udzielanej przez j.s.t.?	330
159. W jakiej formie może być udzielana pomoc publiczna w zakresie podatków i opłat lokalnych?	331
160. Jakie obowiązki ciążyą na gminnym organie podatkowym udzielającym pomocy <i>de minimis</i> w formie ulg w spłacie zobowiązań podatkowych?	333
161. Jakie obowiązki ciążyą na radzie gminy podejmującej uchwałę w sprawie zwolnień z podatku lub obniżenia stawek podatkowych, stanowiącą podstawę udzielania pomocy <i>de minimis</i> ?	335
162. Jakie obowiązki ciążyą na podatniku ubiegającym się o pomoc publiczną?	335
163. W jaki sposób dokumentuje się udzielenie pomocy <i>de minimis</i> (zaświadczenia)?	336
164. Kiedy dotacja udzielana z budżetu j.s.t. jest pomocą publiczną?	337
165. Jakimi są zasady opodatkowania środków dotacyjnych?	338

Rozdział 7

Dochody budżetu j.s.t. z subwencji (Zbigniew Ofiarski)	341
166. Jakie cechy odróżniają subwencję ogólną od dotacji celowej?	341
167. Jakie są gwarancje prawne właściwego planowania i wydatkowania środków w ramach subwencji ogólnej?	347
168. Jaka jest wewnętrzna struktura subwencji ogólnej dla j.s.t.?	352
169. Według jakich zasad ustalana jest część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin?	353
170. Według jakich zasad ustalana jest część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów?	355
171. Według jakich zasad ustalana jest część wyrównawcza subwencji ogólnej dla województw?	357
172. Jakie są zasady tworzenia i podziału części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin?	358
173. Jakie są zasady tworzenia i podziału części równoważącej subwencji ogólnej dla powiatów?	361
174. Jakie funkcje pełni część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin?	365
175. Jaki jest tryb ustalania uprawnień gmin do części rekompensującej subwencji ogólnej?	366
176. Jaka jest struktura części regionalnej subwencji ogólnej dla województw?	368
177. Jakie są ustawowe kryteria ustalania i podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla j.s.t.?	371
178. Jaka jest rola ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w procedurze podziału części oświatowej subwencji ogólnej?	373
179. Jakie są zasady wyodrębniania oraz wykorzystania rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej?	375
180. Jakie są zasady tworzenia i wykorzystywania rezerwy subwencji ogólnej?	375
181. Czy obowiązkowe wpłaty dokonywane przez j.s.t. o ponadprzeciętnych dochodach ze źródeł podatkowych mają związek z równoważeniem budżetów j.s.t. w ramach procesu subwencjonowania?	376
182. Jakie obowiązki spoczywają na Ministrze Finansów w procesie subwencjonowania j.s.t.?	379
183. Na czym polega obowiązujący tryb rozliczania nienależnie pobranych przez j.s.t. kwot w ramach subwencji ogólnej?	381
184. W jakim zakresie przepisy ordynacji podatkowej stosuje się do nienależnie otrzymanych przez j.s.t. kwot części subwencji ogólnej?	384
185. Czy naruszenie zasad rozliczenia subwencji może zostać zakwalifikowane jako przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe?	384
186. Według jakich zasad ustalane są poszczególne części subwencji ogólnej dla nowych j.s.t.?	385
187. Czy udział subwencji ogólnej w dochodach j.s.t. nie jest zagrożeniem dla ich samodzielności finansowej?	386
188. Na czym polegają obiektywizacja i systemowość kryteriów ustalania oraz podziału poszczególnych kwot w ramach subwencji ogólnej?	389
189. Czy istnieje niebezpieczeństwo upodobnienia subwencji ogólnej do dotacji celowej?	391
190. Jaka jest rola RIO w procesie subwencjonowania j.s.t.?	392

Rozdział 8

Dochody budżetu j.s.t. z dotacji (<i>Anna Ostrowska</i>)	395
191. Czym jest dotacja jako dochód j.s.t. i jakie są jej rodzaje?	395
192. Jakie jest znaczenie finansowe dotacji otrzymywanych przez j.s.t.?	396
193. Jakie są rodzaje dotacji celowych otrzymywanych przez j.s.t.?	397
194. Jaki jest charakter prawny dotacji celowej dla j.s.t. na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej?	398
195. Czy j.s.t. przysługuje roszczenie z tytułu nieotrzymania dotacji celowej?	399
196. Jaki sąd jest właściwy w sprawach dotyczących dotacji dla j.s.t.?	401
197. Jaki jest charakter prawny dotacji celowej otrzymywanej z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących i inwestycyjnych j.s.t.?	402
198. Jaka jest istota dotacji celowych na programy finansowane z udziałem bezzwrotnych środków zagranicznych oraz płatności w ramach budżetu środków europejskich?	405
199. Jaka jest struktura prawna dotacji celowej otrzymywanej przez j.s.t. na podstawie porozumień zawieranych z organami administracji rządowej oraz z innymi j.s.t.?	407
200. Jaki charakter mają środki otrzymywane przez j.s.t. z państwowych funduszy celowych (np. FP, PFRON)?	408

Rozdział 9

Wydatki i rozchody budżetowe j.s.t. – zagadnienia podstawowe

(<i>Joanna M. Salachna</i>)	411
201. Czym w świetle prawa są wydatki i rozchody j.s.t. oraz jaka jest różnica między nimi?	411
202. Jaki jest i od czego zależy zakres planowanych w budżecie j.s.t. wydatków?	413
203. Jakie są zasady klasyfikowania wydatków j.s.t. oraz kto je ustala?	417
204. Czy rezerwa budżetowa j.s.t. jest wydatkiem?	418
205. W jakich formach prawnych realizowane są wydatki j.s.t.?	419
206. Co to są wydatki bieżące i jaki jest ich wpływ na konstrukcję budżetu j.s.t.?	420
207. Z jakich źródeł mogą być finansowane wydatki bieżące j.s.t.?	421
208. Co to są wydatki majątkowe i jaki mają wpływ na konstrukcję budżetu j.s.t.?	422
209. Z jakich źródeł mogą być finansowane wydatki majątkowe j.s.t.?	422
210. Jakie zasady obowiązują przy dokonywaniu wydatków przez j.s.t. lub ich jednostki organizacyjne?	423
211. Z jakich źródeł mogą być finansowane rozchody budżetowe?	425
212. Czy j.s.t. mają pełną swobodę w zakresie udzielania pożyczek innym podmiotom?	425

Część III

Gospodarka budżetowa j.s.t.	427
--	-----

Rozdział 10

Wieloletnia prognoza finansowa j.s.t. (<i>Ewa Czołpińska, Joanna M. Salachna</i>)	429
--	-----

213. Czym jest WPF j.s.t. i jaki jest jej prawny charakter? (<i>Joanna M. Salachna</i>)	429
214. Jaki jest zakres ustaleń zawieranych w WPF? (<i>Joanna M. Salachna</i>)	430

215. Jak powinna być skonstruowana WPF (jakie są jej części oraz załączniki do niej)? (Ewa Czołpińska)	432
216. Jak należy rozumieć ustawowy nakaz realności WPF i do kogo jest on kierowany? (Joanna M. Salachna)	432
217. Od czego zależy okres, na który ma być ustalana WPF? (Joanna M. Salachna)	434
218. Jakie ustalenia zawiera część normatywna (tekstowa) WPF? (Ewa Czołpińska)	435
219. Jaki jest zakres ustaleń dotyczących wielkości budżetowych przyjętych w WPF? (Ewa Czołpińska)	437
220. Jak interpretować nakaz zawarcia w WPF objaśnień prognozowanych wartości i gdzie winny być one zamieszczane? (Joanna M. Salachna)	437
221. Co powinien uwzględniać załącznik wieloletnich przedsięwzięć? (Ewa Czołpińska)	438
222. Z jaką szczegółowością można sporządzać wykaz przedsięwzięć wieloletnich i jakie są skutki przyjęcia poszczególnych wariantów? (Ewa Czołpińska)	439
223. Jakie dane powinna zawierać prognoza kwoty długu będąca częścią WPF? (Ewa Czołpińska)	440
224. Na jaki okres sporządzana jest zawarta w WPF prognoza kwoty długu? (Joanna M. Salachna)	442
225. Jak należy rozumieć nakaz zgodności wartości (danych) ujętych w WPF i w budżecie j.s.t.? (Joanna M. Salachna)	443
226. Jak kształtują się kompetencje organów j.s.t. w zakresie opracowywania i uchwalania WPF? (Joanna M. Salachna)	445
227. Jakie terminy obowiązują w procedurze opracowywania i uchwalania WPF? (Ewa Czołpińska)	446
228. Który organ i w jakim zakresie dokonuje zmian WPF? (Joanna M. Salachna)	446
229. Jakie są warunki dokonywania zmian w załączniku przedsięwzięć wieloletnich? (Ewa Czołpińska)	447
230. Jaka relacja występuje pomiędzy WPF a budżetem j.s.t. na etapie uchwalania i wykonywania uchwały budżetowej? (Joanna M. Salachna)	448
231. W jakim zakresie projekt WPF lub projekt zmian w WPF podlega opiniowaniu przez RIO? (Joanna M. Salachna)	450
232. Jakie kryteria stosuje RIO przy opiniowaniu projektu WPF lub projektu zmiany WPF? (Joanna M. Salachna)	451
233. Jakie skutki wywołuje negatywna opinia RIO o projekcie WPF lub o projekcie zmian w WPF? (Ewa Czołpińska)	452
234. Jak sprawowany jest nadzór RIO nad uchwaloną WPF lub jej zmianami? (Ewa Czołpińska)	453
235. W jakich przypadkach RIO stwierdza nieważność uchwały w sprawie WPF lub jej zmian i jakie są tego skutki dla j.s.t.? (Ewa Czołpińska)	453

Rozdział 11

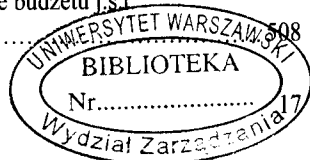
Budżet j.s.t. i jego tworzenie

1. Budżet j.s.t. – zagadnienia podstawowe (Cezary Kosikowski)

236. Czym jest budżet j.s.t. i jakie są jego funkcje?	456
237. Na jakich zasadach opierają się tworzenie, wykonywanie i kontrola budżetu j.s.t.?	457
238. Co obejmuje proces tworzenia budżetu j.s.t. i do kogo należą zadania z tym związane?	459

239. Co powinna regulować uchwała organu stanowiącego j.s.t. w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej (uchwały o prowizorium budżetowym) i uchwały o zmianie uchwały budżetowej oraz kto powinien przygotować jej projekt?	460
2. Fundusz sołecki (Rafał Trykozko)	465
240. Czym jest i czemu służy fundusz sołecki?	465
241. Czy tworzenie funduszu sołeckiego jest obowiązkowe?	465
242. Kto i na czyj wniosek uchwała fundusz sołecki?	466
243. Czy wniosek sołectwa określający przeznaczenie funduszu sołeckiego może być odrzucony, jeśli tak, to z jakich powodów i czy można odwoływać się od takiej decyzji?	466
244. Kto dysponuje funduszem sołeckim i odpowiada za jego gospodarkę?	468
245. Czy fundusz sołecki jest funduszem celowym w rozumieniu ustawy o finansach publicznych?	469
246. Czy fundusz sołecki dotyczy tylko sołectw, czy też innych jednostek pomocniczych gminy?	469
3. Zasady planowania budżetu j.s.t. (Ewa Czołpińska)	469
247. Kto i w jakiej formie określa założenia do projektu budżetu j.s.t. i jakim podmiotom są one przekazywane?	469
248. Jakie zadania należą do skarbnika i służb finansowych przy planowaniu budżetowym j.s.t.?	470
249. Jaka jest rola kierowników jednostek organizacyjnych j.s.t. w procesie planowania budżetu j.s.t.?	471
250. Jakie wskaźniki, w tym makroekonomiczne, powinny być brane pod uwagę przy planowaniu budżetu j.s.t. na kolejny rok i gdzie są one publikowane?	472
251. Jakie są zasady planowania dochodów j.s.t. i na podstawie jakich danych dochody te są planowane?	473
252. Jakie są zasady planowania wydatków budżetowych j.s.t. i na jakich parametrach jest ono oparte?	474
253. Kiedy i w jakiej formie j.s.t. otrzymuje potwierdzenie planowanych kwot dotacji i subwencji oraz planowanych kwot udziału w podatku dochodowym od osób prawnych i od osób fizycznych?	476
4. Projekt uchwały budżetowej (uchwały o prowizorium budżetowym, uchwały o zmianie uchwały budżetowej) (Cezary Kosikowski)	477
254. Do kogo należy inicjatywa w sprawie sporządzenia projektu uchwały budżetowej (uchwały o prowizorium budżetowym, uchwały o zmianie uchwały budżetowej) i jego opracowanie?	477
255. Co powinien zawierać projekt uchwały budżetowej?	478
256. Jak należy sporządzać plan dochodów budżetu j.s.t.?	479
257. Jak należy sporządzać plan wydatków budżetu j.s.t.?	480
258. Jak planuje się dochody i wydatki budżetu j.s.t. związane ze szczególnymi zasadami wykonywania tego budżetu?	481
259. Czy w projekcie uchwały budżetowej obowiązkowe jest planowanie rezerw budżetowych?	482
260. Czy projekt uchwały budżetowej musi przewidywać równowagę budżetu j.s.t.?	482

261. Czy projekt uchwały budżetowej powinien uwzględniać postanowienia WPF i w jakim zakresie?	483
262. Czy projekt uchwały budżetowej może zawierać postanowienia niezwiązane z budżetem j.s.t.?	483
263. Jakie dokumenty i materiały załącza się do projektu uchwały budżetowej?	483
264. Jak należy sporządzać uzasadnienie projektu uchwały budżetowej?	484
265. W jakim czasie należy zakończyć prace nad projektem uchwały budżetowej i komu trzeba go przedłożyć?	486
266. Czy możliwe jest dokonywanie autopoprawek w projekcie uchwały budżetowej po przedstawieniu go organowi stanowiącemu j.s.t. i RIO?	487
267. Jakie są konsekwencje prawne przedstawienia projektu uchwały budżetowej w wyznaczonym terminie lub w terminie późniejszym?	488
268. Czy projekt uchwały budżetowej jest jawny i podlega ogłoszeniu?	489
269. Czy przygotowanie projektu uchwały o prowizorium budżetowym jest fakultatywne, czy obowiązkowe, oraz czy zwalnia z obowiązku przygotowania projektu uchwały budżetowej?	490
270. Jakie wymagania powinien spełniać projekt uchwały o prowizorium budżetowym oraz kiedy i komu należy go przedstawić?	491
271. Czy projekt uchwały o prowizorium budżetowym podlega opiniowaniu przez RIO?	492
272. Jakie okoliczności uzasadniają przygotowanie projektu uchwały o zmianie uchwały budżetowej?	492
273. Jakim wymaganiom powinien odpowiadać projekt uchwały o zmianie uchwały budżetowej? ...	493
274. Czy projekt uchwały o zmianie uchwały budżetowej podlega opiniowaniu przez RIO?	494
275. Czy projekt uchwały o prowizorium budżetowym oraz projekt uchwały o zmianie uchwały budżetowej są jawne i podlegają ogłoszeniu?	494
276. Jakie błędy popełnia się najczęściej przy sporządzaniu projektu uchwały budżetowej (uchwały o prowizorium budżetowym, uchwały o zmianie uchwały budżetowej)?	494
5. Kontrola planowania budżetowego j.s.t. przez RIO (Agnieszka Gerasimiuk)	495
277. Jakie kryteria (formalne i merytoryczne) są stosowane przez składy orzekające RIO przy opiniowaniu projektu uchwały budżetowej j.s.t.?	495
278. W jakim zakresie projekt budżetu j.s.t. opiniowany jest poprzez przyzmat ustaleń zawartych w projekcie lub uchwale w sprawie WPF?	498
279. Pod jakim kątem RIO ocenia dochody i przychody zawarte w projekcie budżetu j.s.t.?	499
280. Pod jakim kątem RIO ocenia wydatki i rozchody zawarte w projekcie budżetu j.s.t.?	501
281. Na podstawie jakich kryteriów RIO ocenia prawidłowość części tekstowej (artykułowej) projektu uchwały budżetowej?	502
282. Jakie znaczenie dla oceny przez RIO projektu budżetu j.s.t. ma prawidłowość stosowanej w nim klasyfikacji budżetowej?	504
283. Czy RIO opiniuje tylko pierwotny projekt uchwały budżetowej, czy także przedłożone w późniejszym terminie autopoprawki organu wykonawczego?	505
284. Jakiego rodzaju błędy w projektach uchwał budżetowych j.s.t. stwierdza najczęściej RIO?	506
285. W jakich sytuacjach RIO wydaje negatywną opinię o projekcie budżetu j.s.t. i jakie są skutki prawne takiej opinii?	508

A-32653

6. Uchwała budżetowa (uchwała o prowizorium budżetowym) oraz jej uchwalanie i ogłaszanie (Cezary Kosikowski)	509
286. Co powinna określać uchwała budżetowa i z jaką szczegółowością?	509
287. Jak powinna wyglądać poprawna redakcja uchwały budżetowej?	510
288. Co powinna zawierać część tekstowa (artykułowa) uchwały budżetowej (elementy obowiązkowe i fakultatywne)?	510
289. Czy plan dochodów i plan wydatków budżetu j.s.t. oraz inne plany finansowe zawarte w części tabelarycznej (rachunkowej) uchwały budżetowej mogą być nazywane załącznikami do uchwały budżetowej?	510
290. Co należy traktować jako załączniki do uchwały budżetowej?	511
291. Czy część artykułowa (tekstowa) i tabelaryczna (rachunkowa) uchwały budżetowej oraz załączniki do niej mają tożsamą, czy też różną moc prawną?	511
292. Czego nie powinna i nie może zawierać uchwała budżetowa?	511
293. Do kogo należy uchwalanie uchwały budżetowej i czy możliwe są odstępstwa od tej zasady?	512
294. W jakim terminie powinno nastąpić podjęcie uchwały budżetowej i jakie są konsekwencje prawne przekroczenia tego terminu?	512
295. Czy organ stanowiący j.s.t. musi podjąć uchwałę budżetową w wersji projektu przedstawionego przez zarząd j.s.t., czy też może ją zmienić?	513
296. Czy uchwała budżetowa powinna uwzględniać opinię RIO dotyczącą projektu uchwały budżetowej?	513
297. Czy organ stanowiący j.s.t. może nie podjąć uchwały budżetowej w ogóle i jakie wywołuje to konsekwencje prawne?	514
298. Czy do podejmowania uchwały budżetowej jest wymagana lub dopuszczalna odrębna procedura postępowania przed organem stanowiącym j.s.t.?	515
299. Jak w uchwale budżetowej oznacza się datę wejścia w życie i obowiązywania tego aktu?	516
300. Kto i jak ogłasza uchwałę budżetową?	516
301. Jak powinna wyglądać prawidłowa redakcja uchwały o prowizorium budżetowym?	516
302. Czy uchwała o prowizorium budżetowym podlega innej procedurze uchwalania i ogłaszania niż uchwała budżetowa?	517
303. Jak długo obowiązuje uchwała o prowizorium budżetowym i jakie wywiera skutki prawne?	517
304. Jakie wady mają najczęściej uchwały budżetowe j.s.t.?	517
7. Zmiana uchwały budżetowej (Cezary Kosikowski)	518
305. Czy podjęcie uchwały o zmianie uchwały budżetowej podlega ograniczeniom, a jeżeli tak, to jakim?	518
306. Jak powinna wyglądać prawidłowa redakcja uchwały o zmianie uchwały budżetowej?	519
307. Czym różni się zmiana uchwały budżetowej od zmian dokonywanych w planie dochodów i wydatków budżetu j.s.t. przez zarząd j.s.t. w toku wykonywania budżetu j.s.t.?	519
308. W jakim czasie można dokonać zmiany uchwały budżetowej oraz jak oznacza się wejście w życie i obowiązywanie uchwały o zmianie uchwały budżetowej?	520
309. Czy kompetencje i procedura podejmowania uchwały o zmianie uchwały budżetowej są inne niż w odniesieniu do uchwały budżetowej?	520
310. Jakie wady mają najczęściej uchwały o zmianie uchwały budżetowej?	520

311. Kto ponosi odpowiedzialność za gospodarkę finansową j.s.t. prowadzoną na podstawie dotychczasowej lub zmienionej uchwały budżetowej?	521
Rozdział 12	
Wykonywanie i obsługa kasowa budżetu j.s.t.	523
1. Zasady wykonywania budżetu (Ewa Czołpińska)	523
312. Co należy rozumieć przez pojęcie wykonywania budżetu j.s.t.?	523
313. Jakie są ogólne zasady wykonywania budżetu j.s.t.?	524
314. Na jakich zasadach j.s.t. pobierają i przekazują dochody związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej?	526
2. Podział kompetencji w zakresie wykonywania budżetu j.s.t. (Ewa Czołpińska)	527
315. Jaka jest rola organu stanowiącego j.s.t. w procesie wykonywania budżetu?	527
316. Jakie uprawnienia ma organ wykonawczy j.s.t. w stosunku do jednostek organizacyjnych w kontekście wykonywania budżetu?	529
317. Jakie są obowiązki kierowników jednostek organizacyjnych związane z wykonywaniem budżetu j.s.t.?	530
318. Jakie uprawnienia i kiedy organ wykonawczy może przekazać kierownikom jednostek organizacyjnych?	530
319. Kto i w jakim zakresie decyduje o realizacji zadań przekraczających zakres zwykłego zarządu?	531
320. Kiedy i kto może postanowić o niewygasaniu wydatków budżetu j.s.t. z końcem roku budżetowego?	532
321. Na czym polega blokowanie wydatków i jakie wywołuje skutki?	533
3. Zaciąganie pożyczek i kredytów bankowych na działalność j.s.t. (Ewa Czołpińska)	534
322. Kto i na jakich zasadach może zaciągać kredyty i pożyczki na finansowanie potrzeb j.s.t.? ...	534
323. Kto dokonuje czynności prawnych związanych z podpisaniem umowy o kredyt bankowy lub o pożyczkę?	535
324. Jakie znaczenie ma odmowa kontrasygnaty skarbnika w przypadku umów kredytowych? ...	536
325. Na jakie cele j.s.t. mogą zaciągać kredyty, pożyczki lub emitować papiery wartościowe? ...	536
326. Kiedy j.s.t. musi uzyskać opinię RIO o możliwości spłaty kredytu?	537
4. Dysponenti budżetowi oraz ich funkcje i odpowiedzialność (Ewa Czołpińska)	538
327. Kto jest dysponentem środków budżetowych j.s.t.?	538
328. Jaką rolę w dysponowaniu środkami budżetowymi odgrywają kierownicy jednostek organizacyjnych?	539
329. Czy możliwe jest dysponowanie środkami budżetowymi j.s.t. przez podmioty niezaliczane do sektora finansów publicznych?	540
5. Udzielanie i rozliczanie dotacji budżetowych przez j.s.t. (Anna Ostrowska)	541
330. Jakie są istota i rodzaj dotacji udzielanych z budżetu j.s.t.?	541
331. Jakie są istota i rodzaje dotacji podmiotowych udzielanych z budżetu j.s.t.?	543
332. Jaką strukturę prawną powinna mieć dotacja przedmiotowa dla samorządowego zakładu budżetowego?	546

333. Jaki jest tryb udzielania pomocy finansowej innej j.s.t. w formie dotacji celowej?	547
334. Jakie są zasady udzielania dotacji celowych na zadania realizowane przez podmioty niezaliczane do sektora finansów publicznych?	548
335. Jaki charakter prawny i jaką treść ma umowa dotacyjna?	552
336. Jakie są generalne zasady rozliczania dotacji udzielanych z budżetu j.s.t.?	554
337. Jaką konstrukcję prawną ma decyzja w sprawie zwrotu dotacji?	555
338. Jakie są terminy zwrotu dotacji do budżetu j.s.t.?	556
339. Jakie są terminy naliczania odsetek od dotacji podlegających zwrotowi do budżetu j.s.t.?	558
6. Obsługa kasowa budżetu j.s.t. (Ewa Czołpińska)	559
340. Co to jest obsługa kasowa budżetu?	559
341. Jak realizowana jest zasada oddzielenia dyspozycji środkami pieniężnymi od kasowej obsługi budżetu?	559
342. Kto i na jakich zasadach wybiera bank do obsługi budżetu j.s.t.?	560
343. Jakie wyróżnia się rachunki bankowe dla obsługi budżetu j.s.t.?	561
Rozdział 13	
Finansowanie deficytu i długu publicznego j.s.t.	565
1. Deficyt budżetowy j.s.t. i zasady jego pokrywania (Joanna M. Salachna)	565
344. Co to jest deficyt budżetowy j.s.t. i na jakich etapach prowadzenia gospodarki finansowej może występować?	565
345. Na czym polega przejściowy deficyt budżetu j.s.t. i czym się różni od deficytu budżetowego?	566
346. Jakie są prawnie dopuszczalne granice deficytu budżetowego j.s.t.?	566
347. Jakie są konsekwencje występowania deficytu budżetowego części bieżącej oraz części majątkowej budżetu j.s.t.?	568
348. Jakie są źródła i zasady pokrywania (finansowania) deficytu budżetowego j.s.t.?	569
349. Jakie są źródła i zasady pokrywania (finansowania) przejściowego deficytu budżetu j.s.t.?	571
350. Jakie zobowiązania są zaliczane do długu j.s.t.?	571
351. Od jakich czynników zależy możliwość zaciągania długu przez j.s.t.?	572
352. Jakie pułapy zadłużenia j.s.t. obowiązują do 2013 r.?	573
353. Jak będą obliczane dopuszczalne granice długu j.s.t. od 2014 r.?	574
354. Jakie zobowiązania i pod jakimi warunkami nie są uwzględniane przy obliczaniu wskaźnika dopuszczalnego zadłużenia j.s.t.?	577
355. Jakie zasady obowiązują przy obliczaniu spłat zadłużenia członków związków j.s.t.?	578
356. Na jakiej podstawie RIO ocenia możliwość sfinansowania deficytu budżetowego j.s.t.?	580
357. Jakie są konsekwencje przekroczenia wskaźników zadłużenia j.s.t.?	581
358. Z jakich źródeł jest pokrywana (finansowana) spłata zadłużenia j.s.t.?	582
359. Jak są klasyfikowane w budżecie spłaty zadłużenia j.s.t.?	582
2. Zarządzanie długiem i finansowanie długu j.s.t. (Marzanna Poniatowicz)	583
360. Na czym polega istota i jakie są cele procesu zarządzania długiem j.s.t.?	583

361. Na czym polega specyfika zarządzania długiem w przypadku kredytów i pożyczek zaciąganych przez j.s.t.?	584
362. Na czym polega specyfika zarządzania długiem j.s.t. w przypadku obligacji komunalnych?	587
363. Jakie rodzaje ryzyka występują przy korzystaniu z instrumentów zwrotnego finansowania przez j.s.t.?	588
364. Jakie instrumenty j.s.t. mogą wykorzystywać w celu ograniczania ryzyka zadłużenia?	590
365. Jaka jest rola kontroli zarządczej w zarządzaniu długiem j.s.t.?	591
366. Jaką rolę odgrywa WPF w zakresie procesu zarządzania długiem j.s.t.?	593
367. Na czym polega rating komunalny jako instrument zarządzania długiem lokalnym?	594
368. Jaką rolę w zakresie zarządzania długiem j.s.t. odgrywają instrumenty organizacyjno-instytucjonalne?	595
369. Jaką rolę w zakresie zarządzania długiem j.s.t. odgrywają instrumenty informacyjno-promocyjne (komunikacji marketingowej)?	596

Część IV

Fundusze celowe i środki unijne w gospodarce finansowej j.s.t.	599
---	-----

Rozdział 14

Finansowanie zadań j.s.t. ze środków funduszy celowych (Jolanta Szolno-Koguc)	601
--	-----

1. Uwagi ogólne	601
------------------------	-----

370. Dlaczego j.s.t. nie mogą tworzyć funduszy celowych?	601
371. Z jakich państwowych funduszy celowych mogą korzystać j.s.t.?	601

2. Fundusz ochrony środowiska i gospodarki wodnej	603
--	-----

372. Jaki jest status prawny i organizacja funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej?	603
373. Czy i w jakim zakresie j.s.t. mogą korzystać ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej?	604
374. Jakie są zasady udzielania dofinansowania w formie pożyczki, dotacji lub dopłaty do oprocentowania kredytu bankowego?	605
375. Czy i w jakim zakresie j.s.t. mogą korzystać ze środków wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej?	607
376. Jak należy rozliczać dofinansowanie ze środków Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej?	608

3. Fundusz Rozwoju Inwestycji Komunalnych oraz Fundusz Termomodernizacji i Remontów	610
--	-----

377. Jakie są podstawy prawne, finansowanie oraz cele FRIK?	610
378. Jakie są szczegółowe warunki i tryb uzyskania kredytu preferencyjnego ze środków FRIK?	610
379. Jakie są zasady funkcjonowania Funduszu Termomodernizacji i Remontów oraz pod jakimi warunkami można uzyskać finansowanie z jego środków?	612

Rozdział 15**Finansowanie j.s.t. ze środków Unii Europejskiej oraz z innych bezzwrotnych środków zagranicznych 614****1. Źródła i zasady finansowania (Marzanna Poniatowicz) 614**

380. Z jakich funduszy europejskich j.s.t. może uzyskać wsparcie finansowe w ramach perspektywy finansowej 2007–2013? 614
381. Jakie są zasady i priorytety wsparcia finansowego w ramach EFRR? 616
382. Jakie są zasady i priorytety wsparcia finansowego w ramach EFS? 618
383. Jakie są zasady i priorytety wsparcia finansowego w ramach FS? 619
384. Na czym polega innowacyjność mechanizmów finansowania inwestycji samorządowych w ramach inicjatyw wspólnotowych JESSICA, JEREMIE, JASPER? 620
385. Jakie są możliwości i zasady uzyskania przez j.s.t. wsparcia finansowego w ramach funduszy Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego? 622
386. Jakie są możliwości i zasady uzyskania przez j.s.t. wsparcia finansowego w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy? 623
387. Jakie dokumenty strategiczne (unijne/krajowe) określają priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych w Polsce? 625
388. W jaki sposób zorganizowany jest instytucjonalny system zarządzania programami operacyjnymi w Polsce? 625
389. Jakie zmiany w zakresie wdrażania środków funduszy europejskich wprowadziła ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych? 627

2. Pozyskiwanie środków unijnych przez j.s.t. – zasady postępowania (Hubert Ostapowicz) 629

390. Co obejmuje pojęcie projektu współfinansowanego ze środków unijnych? 629
391. Jaki jest typowy model (schemat) projektu realizowanego przez j.s.t.? 630
392. W jaki sposób w j.s.t. powinien zostać zorganizowany proces formułowania projektów europejskich? 631
393. W jaki sposób należy zarządzać projektem w j.s.t. (struktura zarządzania, podział zadań i odpowiedzialności, system przepływu informacji)? 632
394. Na jakich zasadach j.s.t. może realizować projekty europejskie w partnerstwie z innym podmiotem, w tym podmiotem zagranicznym? 633
395. W jaki sposób j.s.t. powinna przeprowadzać analizę problemową stanowiącą podstawę i punkt wyjścia w procesie projektowania przedsięwzięć rozwojowych? 634
396. Jak należy określać zadania projektowe? 634
397. W jaki sposób należy planować produkty i rezultaty projektu na etapie jego formułowania? 635
398. W jaki sposób j.s.t. powinna kształtować budżet projektu, aby spełnić wymogi niezbędności i racjonalności wydatków? 636
399. Co to znaczy, że wydatek projektowy poniesiony przez j.s.t. jest kwalifikowalny? 637
400. Na czym polega specyfika zarządzania finansowego w projektach europejskich realizowanych przez j.s.t., ze szczególnym uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych? 637

401. Na czym polega proces monitorowania przebiegu realizacji projektu w j.s.t.?	638
402. Jakie są cele i kryteria ewaluacji projektów realizowanych przy udziale środków UE?	639
3. Zasady kontroli rozliczania środków pomocowych (Hubert Ostapowicz)	640
403. Jaka jest różnica pomiędzy monitorowaniem, ewaluacją a kontrolą rozliczania środków pomocowych?	640
404. Jakie akty prawne regulują proces kontroli rozliczania środków pomocowych?	641
405. Jakie instytucje są uprawnione do dokonywania kontroli rozliczania środków unijnych w j.s.t.?	642
406. Jakie są rodzaje i zasadnicze cele dokonywania kontroli projektów realizowanych przez j.s.t.?	643
407. Jaki jest tryb przeprowadzania kontroli projektów w siedzibie j.s.t.?	644
408. Jaki jest typowy zakres kontroli prawidłowości rozliczeń finansowych w projektach j.s.t.?	645
409. Jaki jest typowy zakres kontroli prawidłowości realizacji działań merytorycznych w projektach j.s.t.?	645
410. Jaki jest typowy zakres kontroli udzielania zamówień publicznych w projektach realizowanych przez j.s.t.?	646
411. Jaki jest typowy zakres kontroli poprawności udzielania pomocy publicznej w projektach realizowanych przez j.s.t.?	646
412. Na czym polegają tzw. kontrole krzyżowe?	647
413. Jakie mogą być ustalenia przeprowadzonych kontroli rozliczania środków unijnych?	648
414. Jakie mogą być przesłanki rozwiązania umowy o dofinansowanie projektu realizowanego przy udziale środków UE w wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych?	649

Część V

Sprawozdawczość, kontrola i nadzór oraz dyscyplina finansów publicznych w j.s.t.

Rozdział 16

Sprawozdawczość finansowa i budżetowa oraz absolutorium budżetowe

w j.s.t. (Ewa Czołpińska)	653
1. Sprawozdawczość finansowa	653
415. Jakie przepisy regulują zasady sporządzania sprawozdań finansowych j.s.t.?	653
416. Co składa się na sprawozdanie finansowe j.s.t.?	653
417. Co to jest bilans skonsolidowany j.s.t.?	654
418. Jakie są terminy sporządzania i przekazywania sprawozdań finansowych oraz bilansu skonsolidowanego j.s.t.?	654
419. Jakie znaczenie dla konstrukcji budżetu j.s.t. ma bilans z wykonania budżetu?	655
420. Jaka jest różnica między sprawozdawczością finansową a budżetową j.s.t.?	655
421. Czy przepisy przewidują możliwość korygowania sprawozdań finansowych?	656
2. Sprawozdania budżetowe oraz w zakresie długu j.s.t.	656
422. Jakie akty prawne regulują zasady sporządzania i przekazywania sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań z zakresu operacji finansowych j.s.t.?	656

423. Jakiego rodzaju sprawozdań budżetowych muszą sporządzać j.s.t.?	657
424. Jakiego są sposoby, formy i terminy przekazywania poszczególnych sprawozdań?	657
425. Kto jest zobligowany do sporządzania i przekazywania sprawozdań?	658
426. Jakiego są zasady agregowania danych w sprawozdaniach?	659
427. Jakiego są ogólne zasady sporządzania sprawozdań budżetowych?	660
428. Na co należy zwrócić szczególną uwagę, sporządzając sprawozdanie Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych j.s.t.?	660
429. Jakiego reguły kontrolne obowiązują przy sporządzaniu sprawozdania Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych j.s.t.?	663
430. Dlaczego prawidłowość danych wykazanych w sprawozdaniu Rb-PDP z wykonania dochodów podatkowych gminy i miasta na prawach powiatu jest tak istotna dla finansów j.s.t.?	664
431. Jak powinno się bilansować sprawozdanie Rb-NDS o nadwyżce (deficycie) j.s.t. i o czym świadczą dane wykazane w tym sprawozdaniu?	665
432. Jak powinno się sporządzać sprawozdanie Rb-27ZZ z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych j.s.t.?	667
433. Jakiego są zasady sporządzania sprawozdania Rb-30S z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych?	669
434. Co należy wykazać w sprawozdaniu Rb-34S z wykonania dochodów i wydatków na wyodrębnionym rachunku dochodów przy jednostkach budżetowych funkcjonujących na podstawie ustawy o systemie oświaty?	670
435. Jakiego informacje zawiera sprawozdanie Rb-ST o stanie środków na rachunkach bankowych j.s.t. i dlaczego jest ono istotne?	670
436. Dlaczego j.s.t. i ich jednostki organizacyjne sporządzają sprawozdanie Rb-WSa o wydatkach strukturalnych poniesionych przez j.s.t.?	671
437. Jakiego są ogólne zasady sporządzania i rodzaje sprawozdań z zakresu operacji finansowych j.s.t.?	672
438. Jakiego rodzaje sprawozdań z zakresu operacji finansowych są sporządzane na poszczególnych szczeblach jednostek?	673
439. Czym różnią się zasady wykazywania należności j.s.t. w sprawozdaniu Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów od zasad dotyczących sprawozdania Rb-27S?	673
440. Jakiego rodzaju należności są wykazywane w sprawozdaniu Rb-N?	674
441. Dlaczego sprawozdanie Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji jest ważne z punktu widzenia sposobu liczenia długu publicznego?	676
442. Jaką definicję kredytów i pożyczek należy stosować, sporządzając sprawozdanie Rb-Z, i co mówi o tym instrukcja do sporządzania sprawozdań?	677
443. Czym muszą się charakteryzować umowy, w wyniku realizacji których powstały zobowiązania, aby móc je wykazać w danych uzupełniających sprawozdania Rb-Z?	678
444. Co oznaczają pojęcia pierwotnego terminu zapadalności i pozostałego terminu zapadalności dla potrzeb sporządzania sprawozdania Rb-UZ uzupełniającego o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych i jaki mają one wpływ na sposób wykazywania danych w tym sprawozdaniu?	679
445. Dlaczego j.s.t. sporządzają sprawozdania Rb-ZN o stanie zobowiązań oraz należności Skarbu Państwa z tytułu wykonywania przez j.s.t. zadań zleconych?	680

3. Absolutorium budżetowe i jego skutki prawne	681
446. Co to jest absolutorium budżetowe i jakie jest jego znaczenie?	681
447. Jaka jest rola komisji rewizyjnej organu stanowiącego j.s.t. w procesie absolutoryjnym?	682
448. Jak przebiega proces zatwierdzania sprawozdania z wykonania budżetu j.s.t. i sprawozdania finansowego j.s.t. przez organ stanowiący j.s.t.?	682
449. Czym powinien się kierować organ stanowiący j.s.t., podejmując decyzję w przedmiocie absolutorium?	684
450. Jakie są zadania RIO w procesie absolutorium budżetowego j.s.t.?	684
451. Czy brak bezwzględnej większości w głosowaniu nad udzieleniem absolutorium jest równoznaczny z nieudzieleniem absolutorium?	685
452. Co się dzieje w razie nieudzielenia absolutorium organowi wykonawczemu j.s.t.?	686
Rozdział 17	
Nadzór i kontrola gospodarki finansowej j.s.t.	687
1. Nadzór i kontrola sprawowana przez RIO (<i>Agnieszka Gerasimiuk</i>)	687
453. Jaka jest różnica pomiędzy nadzorem a kontrolą sprawowaną przez RIO?	687
454. Na podstawie jakiego kryterium sprawowany jest nadzór nad aktami finansowymi j.s.t. i co ono oznacza w praktyce?	688
455. Na podstawie jakich kryteriów RIO przeprowadza kontrolę gospodarki finansowej j.s.t.?	689
456. W jakich przypadkach kolegium RIO decyduje o sporządzeniu raportu o stanie gospodarki finansowej j.s.t. i jaką pełni on funkcję?	690
457. Co może stanowić podstawę zastrzeżeń do wniosków pokontrolnych i jak w prawidłowy sposób sporządzić takie zastrzeżenia?	692
458. Jaki charakter prawny mają wyniki kontroli RIO i czy przysługuje na nie środek zaskarżenia do sądu administracyjnego?	694
459. Jakiego rodzaju opinie wydają składy orzekające RIO?	694
460. W jakim terminie RIO zobligowana jest do wydania opinii?	695
461. W jakim trybie i do kogo składane jest odwołanie od opinii wydanej przez skład orzekający RIO?	695
462. Jakie typy uchwał i zarządzeń podlegają nadzorowi RIO?	696
463. Kto i w jakim terminie przedkłada RIO uchwały (zarządzenia) j.s.t.?	697
464. Jakie skutki wywołuje zaniechanie przedłożenia RIO uchwały (zarządzenia)?	698
465. Kto, w jakim czasie i trybie podejmuje decyzję o wszczęciu postępowania nadzorczego wobec uchwały (zarządzenia) j.s.t.?	698
466. Jak oblicza się termin, w którym RIO może wydać rozstrzygnięcie nadzorcze?	699
467. W jakich przypadkach RIO może zaskarżyć uchwałę (zarządzenie) j.s.t. do sądu administracyjnego?	700
468. Kiedy kolegium RIO orzeka o istotnym, a kiedy o nieistotnym naruszeniu prawa?	700
469. Jakiego rodzaju błędy występują najczęściej w praktyce sprawowania przez RIO nadzoru nad aktami j.s.t.?	702
470. Jakie skutki prawne i faktyczne wywołuje rozstrzygnięcie nadzorcze zawarte w uchwale kolegium RIO (w zależności od rodzaju rozstrzygnięcia)?	705
471. Co dla j.s.t. oznacza wstrzymanie wykonania uchwały budżetowej, w stosunku do której stwierdzono istotne naruszenie prawa?	706

2. Kontrola skarbowa (Wojciech Stachurski)	707
472. Czym jest kontrola skarbową?	707
473. Jakich obszarów działalności j.s.t. może dotyczyć kontrola skarbową?	708
474. W jakim zakresie kontrola skarbową może obejmować gospodarowanie przez j.s.t. środkami publicznymi?	709
475. W jakich formach procesowych kontrola skarbową może być wykonywana wobec j.s.t.?	710
476. Jak ustalić właściwość organów kontroli skarbowej wobec j.s.t.?	712
477. Jak przebiega postępowanie kontrolne wobec j.s.t.?	715
478. Jakie akty kończą postępowanie kontrolne i jakie przysługują od nich środki zaskarżenia? ...	716
479. Jak wygląda procedura audytu wykonywanego przez kontrolę skarbową?	719
480. Na czym polega kontrola skarbową oświadczeń majątkowych składanych przez pracowników j.s.t.?	721
481. Jakie pozaprosesowe obowiązki ciąży na j.s.t. wobec kontroli skarbowej?	723
3. Kontrola sądowa oraz quasi-sądowa aktów finansowych j.s.t. (sądy administracyjne, samorządowe kolegia odwoławcze) (Piotr Pietrasz)	724
482. Jakie są zadania SKO w systemie kontroli indywidualnych aktów finansowych j.s.t.?	724
483. Jakie są zasady poddawania kontroli SKO indywidualnych aktów finansowych j.s.t. z zastosowaniem zwyczajnych środków prawnych?	725
484. Jakie są zasady poddawania kontroli SKO indywidualnych aktów finansowych j.s.t. w przypadku wznowienia postępowania?	728
485. Jakie są zasady poddawania kontroli SKO indywidualnych aktów finansowych j.s.t. w przypadku stwierdzenia nieważności decyzji (postanowienia)?	731
486. Na czym polega zasada sądowej ochrony samodzielności j.s.t.?	733
487. Jakie formy działania organów administracji publicznej związane ze sferą finansów publicznych j.s.t. podlegają zaskarżeniu do sądu administracyjnego?	735
488. Jakie wyroki może wydawać wojewódzki sąd administracyjny?	739
489. Czy j.s.t. może zaskarżyć wyrok wojewódzkiego sądu administracyjnego do NSA?	742
490. Jakie są skutki orzeczeń sądów administracyjnych w odniesieniu do prowadzonych przez j.s.t. postępowań, w których są wydawane indywidualne akty finansowe?	744
Rozdział 18	
Odpowiedzialność za gospodarkę finansową j.s.t. oraz z tytułu dyscypliny finansowej	749
1. Odpowiedzialność organów j.s.t. za gospodarkę finansową j.s.t.	
(Joanna M. Salachna, Rafał Trykozko)	749
491. Czy organ stanowiący j.s.t. odpowiada za podjęcie uchwały niezgodnej z prawem?	749
492. Za co jest odpowiedzialny organ wykonawczy j.s.t. w zakresie wykonywania ogólnego nadzoru nad realizacją budżetu j.s.t.?	749
493. Czy można pociągnąć do odpowiedzialności karnej organy j.s.t. z tytułu prowadzenia gospodarki finansowej j.s.t. w sposób niezgodny z prawem?	750
494. Czy organy j.s.t. mogą ponosić odpowiedzialność cywilną z tytułu skutków niezgodnego z prawem prowadzenia gospodarki finansowej j.s.t.?	750

495. Na jakich przesłankach oparta jest odpowiedzialność z tytułu naruszenia zasad lub trybu udzielania dotacji, a także zasad rozliczania przekazanych dotacji?	753
496. Jakie skutki wywołuje niezłożenie oświadczeń majątkowych przez osoby wchodzące w skład organu wykonawczego j.s.t. oraz przez radnego?	756
497. Czy przekroczenie limitu zadłużenia j.s.t. jest przesłanką odpowiedzialności?	757
498. Czy nieuchwalenie w roku budżetowym stawek podatków i opłat lokalnych jest podstawą odpowiedzialności organów j.s.t.?	759
499. Czy zaniżenie ceny sprzedawanej nieruchomości stanowi przesłankę odpowiedzialności organu wykonawczego j.s.t.?	759
500. Jaki rodzaj odpowiedzialności może powodować nieprawidłowy wybór wykonawcy zamówienia publicznego?	760
501. Kto odpowiada za nieprawidłowości przy udzieleniu zamówienia publicznego – zawierający umowę czy komisja przetargowa?	761
502. Kto odpowiada za wydatkowanie funduszu sołeckiego na zadania uchwalone przez zebranie wiejskie?	762
503. Czy przesłankę odpowiedzialności stanowi wypłacenie wynagrodzeń pracownikom mimo braku środków w planie finansowym?	763
504. Co stanowi przesłankę odpowiedzialności kierownika jednostki za nieprawidłowości w zorganizowaniu kontroli zarządczej w jednostce?	764
505. Czy niewykonywanie zaleceń pokontrolnych (np. RIO) powoduje odpowiedzialność, a jeśli tak, to jaką i czyją?	766

2. Odpowiedzialność pracowników urzędu j.s.t. w zakresie gospodarki finansowej j.s.t.

<i>(Joanna M. Salachna, Rafał Trykozko)</i>	767
506. Czy pracownik urzędu j.s.t. ponosi odpowiedzialność za gospodarkę finansową j.s.t.?	767
507. W jakim zakresie odpowiedzialność za gospodarkę finansową j.s.t. ponosi skarbnik (główny księgowy)?	767
508. Jakie konsekwencje dla skarbnika powoduje odmowa udzielenia kontrasygnaty?	768
509. Czy podpis skarbnika złożony na fakturze lub umowie mimo braku w budżecie środków na ich realizację powoduje powstanie odpowiedzialności?	770
510. Czy pracownik urzędu wykonujący polecenie przełożonego ponosi odpowiedzialność za nieprawidłowości w zakresie gospodarki finansowej j.s.t.?	770
511. Czy pracownik urzędu ponosi odpowiedzialność z tytułu wykonania czynności nienależącej do zakresu jego obowiązków?	771
512. Czy pracownik urzędu może być pociągnięty do odpowiedzialności na podstawie przepisów działu V kodeksu pracy za szkodę wyrządzoną dla gospodarki finansowej j.s.t.?	772
513. Jakież skutki prawne wywołuje niezłożenie oświadczenia majątkowego przez zobowiązanego do tego pracownika urzędu?	773
514. Czy pracownik urzędu może odpowiadać własnym majątkiem za spowodowanie nieprawidłowości w gospodarce finansowej j.s.t.?	774
515. Czy pracownik urzędu może odpowiadać z tytułu przekroczenia upoważnienia do dokonywania wydatków?	774
516. Czy pracownik urzędu może być zobowiązany do zwrotu otrzymanego wynagrodzenia za pracę, jeżeli zostało ono ustalone niezgodnie z przepisami?	775

517. Czy pracownik urzędu ponosi odpowiedzialność za czyny popełnione podczas wykonywania zastępstwa za innego pracownika?	776
518. Który z pracowników j.s.t. ponosi odpowiedzialność i jakiego rodzaju za naliczenie należności j.s.t. w kwocie niższej niż należna?	777
519. Czy pracownik, który dokonał inwentaryzacji niezgodnie z zasadami ustawy o rachunkowości bądź zarządzeniem przełożonego w tym zakresie, może zostać pociągnięty do odpowiedzialności, a jeśli tak – to jakiej?	778
520. Czy kierownik jednostki może uczynić głównego księgowego odpowiedzialnym za wszystkie obowiązki w zakresie rachunkowości?	779
521. Czy pracownik urzędu j.s.t. ma obowiązek zawiadomienia właściwego organu o naruszeniu przez kierownika urzędu dyscypliny finansów publicznych i czy ponosi konsekwencje w razie niezawiadomienia?	780
3. Odpowiedzialność innych podmiotów w zakresie dotyczącym gospodarki finansowej j.s.t. (Joanna M. Salachna, Rafał Trykozko)	
522. Jaką odpowiedzialność ponosi kierownik jednostki budżetowej w zakresie gospodarki finansowej j.s.t.?	781
523. Czy podmioty pobierające środki stanowiące dochody budżetów j.s.t. ponoszą odpowiedzialność za nieterminowe przekazanie lub nieprzekazanie tych środków?	782
524. Czy istnieje możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności Skarbu Państwa z tytułu nieprzekazania subwencji i dotacji należnych j.s.t.?	783
525. O czym świadczy akceptacja czynności przez radcę prawnego j.s.t. i czy zwalnia ona inne osoby z odpowiedzialności z tytułu realizacji tej czynności?	783
526. Czy osoba pełniąca społecznie funkcję w j.s.t. może ponosić odpowiedzialność za niezgodne z prawem działania j.s.t., a jeśli tak – to jakiego rodzaju?	784
527. Czy sołtys ponosi odpowiedzialność za nieterminowe przedłożenie wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) wniosku w sprawie wykorzystania funduszu sołeckiego?	785
528. Czy kierownik jednostki organizacyjnej j.s.t. odpowiada za wykazanie w sprawozdaniu danych niezgodnych z ewidencją, jeżeli księgi rachunkowe prowadzi osoba niebędąca jego pracownikiem (np. główny księgowy zespołu obsługi szkół)?	785
529. Za co i jak odpowiada inkasent podatków i opłat lokalnych?	786
530. Czy można pociągnąć do odpowiedzialności inspektora nadzoru za odebranie wadliwie wykonanej inwestycji?	787
531. Czy kolegium RIO może ponieść konsekwencje niezgodnego z prawem wykonywania nadzoru nad uchwałami organów j.s.t.?	788
4. Odpowiedzialność z tytułu naruszenia dyscypliny finansów publicznych (Joanna M. Salachna, Rafał Trykozko)	
532. Jakie akty prawne i w jakim zakresie regulują odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych?	788
533. W jakich przypadkach nie stosuje się zasad odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych?	790
534. Czy i ewentualnie w jakim zakresie odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych jest zależna od innych rodzajów odpowiedzialności prawnej?	792

535. Kto (jakie kategorie podmiotów) podlega odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych?	792
536. Jakie ogólne przesłanki powodują możliwość pociągnięcia do odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych?	794
537. Jak należy rozumieć stwierdzenie, że odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych jest ponoszona za zachowania zawinione?	794
538. Czy możliwe jest przypisanie odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych zarówno organowi wykonawczemu jednoosobowemu, jak i organowi kolegialnemu (zarządowi) j.s.t.?	796
539. Czy możliwe jest przypisanie radnemu odpowiedzialności z tytułu naruszenia dyscypliny finansów publicznych?	797
540. Kto podlega odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych jako kierownik jednostki i jakie są lub mogą być skutki takiej odpowiedzialności?	797
541. Kiedy kierownik jednostki może wypełnić znamiona czynów związanych z nieprawidłowościami w organizacji kontroli zarządczej?	798
542. Co jest decydujące dla ponoszenia odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych przez podmioty spoza sektora finansów publicznych?	798
543. Czy i w jakich przypadkach odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych może być ponoszona za cudze zachowania?	799
544. Na jakich przesłankach oparta jest odpowiedzialność w przypadku wydania polecenia lub upoważnienia do działania?	801
545. Co oznacza zgłoszenie sprzeciwu wobec uchwały zawierającej polecenie lub upoważnienie do popełnienia czynu karalnego i jakie powoduje skutki?	802
546. Czy odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych ponoszą osoby wstrzymujące się od głosowania za uchwałą zawierającą polecenie lub upoważnienie do popełnienia czynu karalnego?	803
547. Które czyny może popełnić tylko główny księgowy lub osoba przez niego upoważniona?	803
548. Jakie zachowania dotyczące należności j.s.t. lub ich jednostek organizacyjnych stanowią naruszenia dyscypliny finansów publicznych?	805
549. Czy nieustalenie w umowie cywilnoprawnej kar umownych lub odsetek może być traktowane jako naruszenie dyscypliny finansów publicznych?	806
550. Co oznacza niedochodzenie należności, które powoduje odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych?	807
551. Czy wójt (burmistrz, prezydent miasta) może zostać pociągnięty do odpowiedzialności przed komisją orzekającą w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych z tytułu nieprawidłowości w pobieraniu należności podatkowych gminy?	807
552. W jakich przypadkach odpowiedzialnością objęte są rozliczenia pomiędzy j.s.t. a jej jednostkami organizacyjnymi?	808
553. Kiedy (w jakich przypadkach) zaistnieje naruszenie dyscypliny finansów publicznych w związku z udzielaniem dotacji przez j.s.t.?	809
554. Kiedy (w jakich przypadkach) powstaje odpowiedzialność w związku z wykorzystywaniem dotacji udzielonej przez j.s.t.?	809
555. Jakie zmiany planów finansowych j.s.t. lub jej jednostek organizacyjnych skutkują odpowiedzialnością za naruszenie dyscypliny finansów publicznych?	811

556. Kiedy i w jakich okolicznościach czynem karalnym będzie dokonanie wydatku przez j.s.t. lub jej jednostkę organizacyjną?	813
557. W jakich przypadkach dysponowanie rezerwą wywoła odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych?	814
558. Kiedy zaniechanie realizacji zobowiązań wywoła odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych i kto ją będzie ponosił?	815
559. Jakie nieprawidłowości w zakresie trybu postępowania o zamówienie publiczne będą powodować odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych i kto ją będzie ponosił?	816
560. Jakie nieprawidłowości w związku z zawieraniem umów o zamówienie publiczne będą powodować odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych i czyja to będzie odpowiedzialność?	816
561. W jakich przypadkach odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych mogą ponieść osoby uczestniczące w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego?	817
562. Jakie nieprawidłowości w związku z zawieraniem umów koncesji będą powodować odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych i czyja będzie to odpowiedzialność?	819
563. W jakich okolicznościach i kto będzie ponosił odpowiedzialność za zaniechanie przeprowadzenia i rozliczenia inwentaryzacji?	819
564. Kto ponosi odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w związku z nieprawidłowościami w zakresie sprawozdawczości finansowej?	820
565. W jakich przypadkach popełnienie czynu określonego w ustawie o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych nie będzie wywoływać odpowiedzialności?	823
566. Kto ocenia znikomość szkodliwości czynu, który skutkuje niedochodzeniem odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych?	824
567. Jakie organy i w jakim zakresie orzekają o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w związku z funkcjonowaniem j.s.t.?	824
568. Kto pełni funkcje oskarżycielskie w postępowaniu w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych i jakie ma w związku z tym kompetencje?	825
569. Czy organy j.s.t. lub kierownicy jednostek organizacyjnych mają obowiązek zawiadamiania właściwego organu o podejrzeniu popełnienia w ich jednostkach naruszenia dyscypliny finansów publicznych?	826
570. Jakie są strony postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych i jakie przysługują im w związku z tym kompetencje?	827
571. Jakie uprawnienia przysługują obwinionemu w trakcie postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych?	827
572. Jakiego rodzaju dowody są uwzględniane w trakcie postępowania w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych i jaką mają moc?	828
573. Jakiego rodzaju orzeczenia wydają komisje orzekające w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych?	830
574. Jakie kary grożą za naruszenie dyscypliny finansów publicznych i jakie są zasady ich wymiaru?	831
575. Kiedy można złagodzić karę lub odstąpić od jej wymierzenia?	832

576. Jakie konsekwencje może powodować ukaranie pracownika j.s.t. lub jej jednostki organizacyjnej za naruszenie dyscypliny finansów publicznych?	833
577. Co oznaczają, kiedy następują i jakie wywołują skutki przedawnienie karalności oraz zatarcie ukarania?	833
578. Do kogo, w jakim terminie i kto może złożyć odwołanie od orzeczenia wydanego przez komisję orzekającą?	834
579. Jakie orzeczenia i w jakich sprawach wydaje GKO?	835
580. Kiedy, komu przysługuje i jakie wywołuje skutki skarga do sądu administracyjnego na orzeczenie wydane w postępowaniu o naruszenie dyscypliny finansów publicznych?	836

Część VI

Wzory uchwał, decyzji, umów i innych dokumentów stosowanych przez j.s.t.	839
--	------------

1. Wzory dotyczące form organizacyjno-prawnych działalności gospodarczej j.s.t.

Wzór 1. Uchwała Rady Gminy (Rady Miejskiej) w sprawie utworzenia samorządowego zakładu budżetowego (<i>Cezary Kosikowski</i>)	841
Wzór 2. Uchwała Rady Miejskiej w sprawie likwidacji komunalnego zakładu budżetowego (<i>Cezary Kosikowski</i>)	844
Wzór 3. Uchwała Rady Miejskiej w sprawie przekształcenia komunalnego zakładu budżetowego w jednoosobową spółkę akcyjną gminy (<i>Cezary Kosikowski</i>)	845
Wzór 4. Uchwała Rady Gminy w sprawie utworzenia jednoosobowej spółki z o.o. dla prowadzenia działalności gminy poza sferą użyteczności publicznej (<i>Cezary Kosikowski</i>)	847
Wzór 5. Uchwała Rady Miejskiej w sprawie przystąpienia miasta do spółki akcyjnej (<i>Cezary Kosikowski</i>)	849
Wzór 6. Umowa o partnerstwie publiczno-prywatnym (<i>Maciej Perkowski</i>)	850

2. Wzory dotyczące współpracy j.s.t. (*Małgorzata Ofiarska*)

Wzór 7. Typowy statut związku międzykomunalnego	872
Wzór 8. Utworzenie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej	892
Wzór 9. Porozumienie o współpracy transgranicznej	894
Wzór 10. Umowa o współpracy przygranicznej	896

3. Wzory uchwał dotyczących danin lokalnych (*Leonard Etel, Mariusz Popławski*)

Wzór 11. Uchwała w sprawie stawek podatku od nieruchomości	899
Wzór 12. Uchwała w sprawie zwolnień w podatku od nieruchomości	901
Wzór 13. Uchwała w sprawie stawek podatku od środków transportowych	902
Wzór 14. Uchwała w sprawie opłaty od posiadania psów	904
Wzór 15. Uchwała w sprawie obniżenia ceny skupu żyta dla celów wymiaru podatku rolnego	906
Wzór 16. Uchwała w sprawie obniżenia kwoty stanowiącej średnią cenę sprzedaży drewna	907
Wzór 17. Uchwała w sprawie poboru podatków: rolnego, leśnego i od nieruchomości w drodze inkasa oraz określenia inkasentów i wynagrodzenia za inkaso	908
Wzór 18. Uchwała w sprawie określenia wzorów formularzy informacji i deklaracji podatkowych	910

Wzór 19. Uchwała w sprawie stawek opłaty targowej	913
Wzór 20. Uchwała w sprawie ustalenia miejscowości, w których pobiera się opłatę miejscową	915
Wzór 21. Uchwała w sprawie opłaty miejscowej	916
Wzór 22. Uchwała w sprawie opłaty uzdrowskiej	918
Wzór 23. Uchwała w sprawie opłaty prolongacyjnej	920
Wzór 24. Uchwała w sprawie zwolnienia gruntów, na których zaprzestano produkcji rolnej	921
4. Wzory aktów dotyczących innych dochodów j.s.t. (Marcin Tyniewicki)	923
Wzór 25. Uchwała w sprawie wydzielonego rachunku dochodów w samorządowych oświatowych jednostkach budżetowych	923
Wzór 26. Uchwała w sprawie przekazania nadwyżki środków obrotowych samorządowego zakładu budżetowego	926
Wzór 27. Uchwała w sprawie zasad umarzania, odraczania terminów spłaty i rozkładania na raty należności cywilnoprawnych	927
Wzór 28. Postanowienie w sprawie potrącenia niepodatkowych należności budżetowych	931
Wzór 29. Decyzja w sprawie odmowy potrącenia niepodatkowych należności budżetowych	933
5. Wzory uchwał w sprawie WPF (Ewa Czołpińska)	935
Wzór 30. Uchwała w sprawie wieloletniej prognozy finansowej (część tekstowa)	935
Wzór 31. Uchwała w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej (część tekstowa)	938
6. Wzory uchwał w sprawach budżetowych (Cezary Kosikowski)	941
Wzór 32. Uchwała w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej (uchwały o provizorium budżetowym, uchwały o zmianie uchwały budżetowej)	941
Wzór 33. Uchwała budżetowa	946
Wzór 34. Uchwała o provizorium budżetowym	951
Wzór 35. Uchwała o zmianie uchwały budżetowej	956
Wzór 36. Uchwała w sprawie absolutorium budżetowego	958
7. Wzory uchwał i decyzji dotyczących dotacji (Anna Ostrowska)	961
Wzór 37. Uchwała w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji dla szkół i placówek niepublicznych	961
Wzór 38. Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej innej j.s.t.	970
Wzór 39. Umowa o powierzenie realizacji zadania publicznego	971
Wzór 40. Decyzja w sprawie zwrotu dotacji	981
8. Wzory aktów dotyczących funduszu sołeckiego (Rafał Trykozko)	984
Wzór 41. Uchwała w sprawie wyrażenia (lub niewyrażenia) zgody na utworzenie funduszu sołeckiego	984
Wzór 42. Wniosek sołectwa w sprawie przeznaczenia funduszu sołeckiego	985
9. Wzory dokumentów dotyczących finansowania z państwowych funduszy celowych (Jolanta Szolno-Koguc)	986
Wzór 43. Wniosek o pożyczkę (dotację) z Funduszu Rozwoju Inwestycji Komunalnych	986
Wzór 44. Wniosek o przyznanie środków z wojewódzkiego lub Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	992

10. Wzory dokumentów dotyczących pozyskiwania środków unijnych lub ze źródeł zagranicznych (<i>Hubert Ostapowicz</i>)	995
Wzór 45. Umowa wewnątrzprojektowa o udzielenie pomocy publicznej zawieranej pomiędzy j.s.t. a beneficjentem pomocy publicznej	995
Wzór 46. Deklaracja uczestnictwa w projekcie na przykładzie operacji realizowanej przy udziale środków Europejskiego Funduszu Społecznego	999
Wzór 47. Przykładowy zakres czynności osób zaangażowanych w zarządzanie projektem w j.s.t.	1000
11. Wzory pism procesowych w sprawach dotyczących naruszenia dyscypliny finansów publicznych (<i>Joanna M. Salachna</i>)	1002
Wzór 48. Zawiadomienie o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych	1002
Wzór 49. Wniosek Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych o ukaranie	1005
Wzór 50. Orzeczenie komisji orzekającej przy regionalnej izbie obrachunkowej	1009
AUTORZY	1013